

Brussel, 9.9.2013
COM(2013) 617 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

INZAKE HET ONTKOPPELINGSPROCES

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

INZAKE HET ONTKOPPELINGSPROCES

1. INLEIDING

Sinds de hervorming van 2003 zijn de rechtstreekse betalingen geleidelijk losser komen te staan van de beslissingen die de landbouwer over zijn bedrijfsvoering neemt – met een verbetering van de marktgerichtheid en het concurrentievermogen van de landbouw in de EU tot gevolg. Tegelijkertijd is een aantal beperkte mogelijkheden voor de verlening van gekoppelde steun om ecologische en sociale redenen aangehouden om het aanpassingsproces te vergemakkelijken en om de rol van de landbouw als leverancier van openbare goederen een plaats te geven en daardoor de duurzame landbouw in de EU voort te zetten¹.

In de bij de gezondheidscontrole ("check-up") gevoegde effectbeoordeling wordt de impact van de hervorming van 2003 geanalyseerd en worden drie scenario's voor het concurrerender maken van de landbouw onderzocht: a) de status-quo, b) volledige ont koppeling en c) gerichte selectieve ont koppeling. Uit de analyse blijkt dat voortzetting van de weg naar meer marktgerichtheid voordelen met zich brengt, maar ook risico's op bepaalde gebieden, zoals in de sectoren extensieve fokkerij van zoogkoeien en schapenvlees, waar het gerechtvaardigd kan zijn om met name om ecologische redenen gedeeltelijk gekoppelde steun te handhaven². Deze benadering is terug te vinden in de verordening van de Raad³ die uit de gezondheidscontrole is voortgevloeid.

In het definitieve compromis over de voorstellen inzake de gezondheidscontrole⁴ is de volgende verklaring opgenomen: "De Commissie zal uiterlijk 31 december 2012 voor de Raad een verslag opstellen over de stand van de uitvoering van de check-up, met het accent op de vooruitgang bij de ont koppeling."

Met dit document wordt gevolg gegeven aan die verbintenis. Het bevat een overzicht van de meest recente stappen op het gebied van ont koppeling en van het aandeel van elk van deze stappen in de rechtstreekse betalingen.

2. AANVRAAGJAAR 2009: STAND VAN ZAKEN OP HET GEBIED VAN ONTKOPPELING

In het aanvraagjaar 2009 is als resultaat van de hervorming van 2003 reeds een belangrijke stap richting ont koppeling gezet. In dat jaar was **in de EU-27 86 %** van het totale brutobedrag (i.e. vóór modulatie) van de rechtstreekse betalingen⁵ **beschikbaar voor de toekenning van ont koppelde rechtstreekse betalingen**. In sommige lidstaten liep dit op tot bijna 100 % terwijl andere lidstaten slechts 69 % haalden.

In overweging 2 van de Raadsverordening die naar aanleiding van de gezondheidscontrole is vastgesteld (i.e. Verordening (EG) nr. 73/2009) staat dat "[b]epaalde elementen van het steunmechanisme moeten worden aangepast, zo blijkt in het bijzonder uit de ervaring die is

¹ Zie "Agricultural Policy Perspectives Brief 1": The CAP in perspective: from market intervention to policy innovation, http://ec.europa.eu/agriculture/publi/app-briefs/01_en.pdf.

² Zie de gezondheidscontrole van het GLB – Impact assessment Note No 3 on partially coupled support, http://ec.europa.eu/agriculture/healthcheck/ia_annex/c3_en.pdf.

³ Verordening (EG) nr. 73/2009 van de Raad (PB L 30 van 31.1.2009).

⁴ COD 16049/08 van 20 november 2008 en COD 5263/09 ADD 1 van 9 januari 2009.

⁵ Excl. rechtstreekse betalingen voor POSEI en de Egeïsche eilanden.

opgedaan bij de tenuitvoerlegging van [de hervorming van 2003] (...). "Met name moeten meer vormen van rechtstreekse steun worden ontkoppeld [...]", gaat het nog verder. De stappen op het gebied van ontkoppeling die toen zijn afgesproken, en de impact ervan op de ontkoppelingspercentages worden hieronder samengevat.

3. STAPPEN OP HET GEBIED VAN ONTKOPPELING WAARTOE REEDS VÓÓR DE GEZONDHEIDSCONTROLE WAS BESLOTEN

Reeds vóór de gezondheidscontrole was besloten dat de steunverlening voor tabak op grond van hoofdstuk 10 quater van Verordening (EG) nr. 1782/2003 van de Raad uiterlijk tot en met aanvraagjaar 2009 zou worden voortgezet. Het totale brutobedrag dat beschikbaar was voor de verlening van gekoppelde steun voor de tabakproductie in aanvraagjaar 2009 bedroeg **EUR 321 miljoen**. Met ingang van het volgende jaar werd in het kader van plattelandsontwikkelingsprogramma's 50 % van het totale bedrag van de tabakscomponent in de enveloppe voor zowel ontkoppelde als gekoppelde rechtstreekse betalingen ter beschikking gesteld als communautaire steun voor maatregelen in tabak producerende gebieden. Het andere deel werd geïntegreerd in de bedrijfstoelageregeling (BTR) (i.e. ontkoppeld).

4. GEZONDHEIDSCONTROLE: INTEGRATIE VAN GEKOPPELDE REGULERINGEN IN DE BEDRIJFSTOESLAGREGELING/REGELING INZAKE EEN ENKELE AREAALBETALING (BTR/REAB)

4.1. Afgesproken integratie van gekoppelde steun in de BTR/REAB naar aanleiding van de gezondheidscontrole

Naar aanleiding van de gezondheidscontrole is in bijlage XI bij Verordening (EG) nr. 73/2009 van de Raad een lijst met **gekoppelde reguleringen** opgenomen die de lidstaten uiterlijk voor aanvraagjaar 2012 moesten integreren in de bedrijfstoelageregeling of in de regeling inzake een enkele areaalbetaling.

Tijdschema	Gekoppelde regeling	Rechtsgrondslag (voor de gekoppelde steun)	Betrokken lidstaten	Voor de lidstaten in 2009 beschikbaar brutobedrag (in miljoen EUR)
2010	Specifieke kwaliteitspremie voor durumtarwe	Titel IV, hoofdstuk 1, van Verordening (EG) nr. 1782/2003	EL, ES, FR, IT, AT, PT	127,600
2010	Areaalbetalingen voor akkerbouwgewassen, incl. toeslag voor durumtarwe in traditionele productiegebieden	Titel IV, hoofdstuk 10, van Verordening (EG) nr. 1782/2003	ES, FR	1.583,561
2010	Steun voor olijfgaarden	Titel IV, hoofdstuk 10 ter, van Verordening (EG) nr. 1782/2003	ES	103,140

2010	Areaalsteun voor hop	Titel IV, hoofdstuk 10 quinquies, van Verordening (EG) nr. 1782/2003	FR, AT, SI (DE ⁶)	0,274
Uiterlijk 2012	Premie voor eiwithoudende gewassen	Titel IV, hoofdstuk 1, afdeling 3, van Verordening (EG) nr. 73/2009	Alle EU-15	77,796
Uiterlijk 2012	Gewasspecifieke betaling voor rijst	Titel IV, hoofdstuk 1, afdeling 1, van Verordening (EG) nr. 73/2009	EL, ES, FR ⁷ , IT, PT	179,910
Uiterlijk 2012	Areaalbetaling voor noten	Titel IV, hoofdstuk 1, afdeling 4, van Verordening (EG) nr. 73/2009	BE, DE, EL, ES, FR, IT, LU, NL, AT, PT, SI, UK	96,622
Uiterlijk 2012	Productiesteun voor zetmeelaardappeltelers	Titel IV, hoofdstuk 1, afdeling 2, van Verordening (EG) nr. 73/2009	DK, DE, ES, FR, NL, AT, FI, SE	116,867
Uiterlijk 2012	Steun voor zaaizaad	Titel IV, hoofdstuk 1, afdeling 5, van Verordening (EG) nr. 73/2009	BE, EL, ES, FR, IT, NL, PT, FI	30,923
Uiterlijk 2012	Rundvleesbetalingen, excl. zoogkoeienpremie	Artikel 53 van Verordening (EG) nr. 73/2009	BE, DK, ES, FR, NL, AT, PT, FI, SE, SI	471,883
2012	Overgangsbetaling voor zacht fruit	Titel IV, hoofdstuk 1, afdeling 9, van Verordening (EG) nr. 73/2009	BG, HU, LV, LT, PL	12,213
TOTAAL				2.800,789

Bovendien is als gevolg van de gezondheidscontrole besloten om de gekoppelde steun voor **energiegewassen** met ingang van aanvraagjaar 2010 te schrappen. De totale brutobedrag dat beschikbaar was voor de toekenning van die betaling in 2009 was **90 miljoen EUR**.

Tot slot dient te worden vermeld dat bijlage XI bij Verordening (EG) nr. 73/2009 van de Raad ook voorzag in de integratie, met ingang van 2012, van **187 miljoen EUR** in de BTR/REAB naar aanleiding van de afschaffing van drie marktmaatregelen, meer bepaald de steun voor de verwerking van gedroogde voedergewassen⁸, de steun voor de verwerking van vezelvlas en -hennep⁹ en de premie voor aardappelzetmeel¹⁰.

⁶ Het bedrag dat DE beschikbaar had voor de toekenning van gekoppelde steun voor hop tot 2009, was niet ontkoppeld, maar was overgedragen naar een specifieke enveloppe die DE kon gebruiken ter ondersteuning van de sector in het kader van de integrale GMO.

⁷ Het bedrag dat beschikbaar was voor de toekenning van gekoppelde steun voor de rijstproductie in Frans Guyana, was geïntegreerd in de voor de toekenning van POSEI-steun beschikbare enveloppe.

⁸ Zie deel II, titel I, hoofdstuk 4, afdeling I, onderafdeling I, van Verordening (EG) nr. 1234/2007.

⁹ Zie deel II, titel I, hoofdstuk 4, afdeling I, onderafdeling II, van Verordening (EG) nr. 1234/2007.

4.2. Facultatieve integratie van gekoppelde steun in de BTR/REAB naar aanleiding van de gezondheidscontrole

Krachtens artikel 51, lid 1, van Verordening (EG) nr. 73/2009 kunnen lidstaten die krachtens artikel 64, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1782/2003 besloten hebben betalingen in de **sector schapenvlees en geitenvlees** en/of in de vorm van **zoogkoeienpremies** toe te kennen, deze betalingen verder toekennen. Zij kunnen ook **besluiten het aandeel van hun nationale maxima dat moet worden gebruikt voor de toekenning van deze betalingen vast te stellen op een lager niveau** dan dat waartoe is besloten overeenkomstig artikel 64, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1782/2003. Op deze basis hebben de betrokken lidstaten het volgende besloten.

Tijdschema	Gekoppelde regeling	Rechtsgrondslag (voor de gekoppelde steun)	Betrokken lidstaten	Besluit	Voor de lidstaten in 2009 beschikbaar brutobedrag voor de toekenning van de gekoppelde steun (in miljoen EUR)
2010	Betalingen voor schapenvlees en geitenvlees	Artikel 52 van Verordening (EG) nr. 73/2009	ES	Volledige ont koppeling	239,294
2010	Betalingen voor schapenvlees	Artikel 52 van Verordening (EG) nr. 73/2009	FR	Volledige ont koppeling	86,027
2010	Zoogkoeienpremie	Artikel 53 van Verordening (EG) nr. 73/2009	FR	25 % ont koppeling + verlaging van 25,19 miljoen EUR voor de financiering van de specifieke steun krachtens artikel 68 ¹¹	208,794
2010	Betalingen voor schapenvlees en geitenvlees	Artikel 52 van Verordening (EG) nr. 73/2009	SI	Volledige ont koppeling	0,697
2012	Betalingen voor schapenvlees en geitenvlees	Artikel 52 van Verordening (EG) nr. 73/2009	DK	Volledige ont koppeling	0,855
TOTAAL					535,667

¹⁰ Zie artikel 95 bis van Verordening (EG) nr. 1234/2007.

¹¹ Overeenkomstig artikel 69, lid 6, onder b) van Verordening (EG) nr. 73/2009 van de Raad kunnen de lidstaten zorgen voor de middelen die nodig zijn ter financiering van de specifieke steun bedoeld in artikel 68, lid 1, onder a), b), c) en d), door een lineaire verlaging toe te passen op de rechtstreekse betalingen bedoeld in artikel 53.

Krachtens hetzelfde artikel kunnen lidstaten die op grond van artikel 68 ter van Verordening (EG) nr. 1782/2003 de **betalingen voor groenten en fruit** volledig of gedeeltelijk van de bedrijfstoeslagregeling hebben uitgesloten, besluiten:

- (1) hetzij de betalingen tot het verstrijken ervan¹² verder toe te kennen, overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1782/2003 van de Raad,
- (2) hetzij deze betalingen uiterlijk op 1 augustus 2009 in de BTR te integreren,
- (3) hetzij deze betalingen uiterlijk op 1 augustus 2009 toe te kennen op een lager niveau dan dat waartoe is besloten overeenkomstig artikel 68 ter van Verordening (EG) nr. 1782/2003.

Krachtens artikel 128 van Verordening (EG) nr. 73/2009 van de Raad stonden vergelijkbare mogelijkheden ter beschikking van lidstaten die de REAB toepasten.

Als gevolg van het bestaande ontkoppelingsplan waartoe reeds is besloten in het kader van de hervorming van de sector groenten en fruit, en van de naar aanleiding van de gezondheidscontrole genomen besluiten zijn de volgende bedragen, die nog beschikbaar waren voor de toekenning van gekoppelde steun in 2009, geïntegreerd in de BTR/REAB.

Tijdschema	Gekoppelde regeling	Rechtsgrondslag (voor de gekoppelde steun)	Betrokken lidstaten	Voor de lidstaten in 2009 beschikbaar ontkoppeld brutobedrag (in miljoen EUR)
2011	Steun voor de productie van tomaten	Artikel 54 van Verordening (EG) nr. 73/2009	EL, ES, IT	130,821
2012	Steun voor de productie van tomaten	Artikel 54 van Verordening (EG) nr. 73/2009	FR, PT	20,684
2010	Steun voor de productie van tomaten	Artikel 128 van Verordening (EG) nr. 73/2009	SK	0,174
2012	Steun voor de productie van tomaten	Artikel 128 van Verordening (EG) nr. 73/2009	SK, RO	1,204
2010	Steun voor de productie van andere groenten en fruit	Artikel 54 van Verordening (EG) nr. 73/2009	EL, ES	111,653
2011	Steun voor de productie van andere	Artikel 54 van Verordening (EG)	FR, IT	18,977

¹² Aanvraagjaar 2011 is het laatste jaar waarin tot 50 % van het aandeel in de nationale maxima kan worden gebruikt dat bestemd is voor steun voor de productie van tomaten. Aanvraagjaar 2012 is het laatste jaar waarin tot 75 % van het aandeel in de nationale maxima kan worden gebruikt dat bestemd is voor steun voor de productie van verse vijgen, verse citrusvruchten, tafeldruiven, peren, perziken en nectarines en bepaalde soorten pruimen verkregen uit "prunes d'Ente".

	groenten en fruit	nr. 73/2009		
2011	Steun voor de productie van andere groenten en fruit	Artikel 128 van Verordening (EG) nr. 73/2009	CY	1,119
TOTAAL				284,632

5. RESTERENDE MOGELIJKHEDEN VOOR KOPPELING

Zoals hierboven is vermeld, konden lidstaten die na de hervorming van 2003 besloten hadden betalingen in de sector **schapenvlees en geitenvlees** en/of in de vorm van **zoogkoeienpremies** toe te kennen en/of de **betalingen voor groenten en fruit** volledig of gedeeltelijk van de BTR of de REAB hadden uitgesloten, deze betalingen verder toekennen op hetzelfde of een lager niveau. Als gevolg daarvan waren de volgende bedragen in 2012 nog beschikbaar voor de toekenning van rechtstreekse betalingen in de genoemde sectoren.

Gekoppelde regeling	Rechtsgrondslag (voor de gekoppelde steun)	Betrokken lidstaten	Voor de lidstaten in 2012 beschikbaar brutobedrag voor de toekenning van de gekoppelde steun (in miljoen EUR)
Betalings voor schapenvlees en geitenvlees	Artikel 52 van Verordening (EG) nr. 73/2009	PT, FI	29,876
Zoogkoeienpremie	Artikel 53 van Verordening (EG) nr. 73/2009	BE, ES, FR, AT, PT	1,068 563
Steun voor de productie van andere groenten en fruit	Artikel 54 van Verordening (EG) nr. 73/2009	FR, IT	33,875
Steun voor de productie van andere groenten en fruit	Artikel 128 van Verordening (EG) nr. 73/2009	CY	3,359
TOTAAL			1,135 673

Een ander belangrijk resultaat van de gezondheidscontrole was dat de **lidstaten krachtens artikel 68 van Verordening (EG) nr. 73/2009 van de Raad de mogelijkheid kregen** om een deel van hun bijlage VIII-enveloppe te gebruiken om specifieke steun aan landbouwers toe te kennen, mede in de vorm van gekoppelde betalingen. Deze steun **kwam** – na een overgangperiode indien de lidstaten dat wensten – **in de plaats van de eerdere mogelijkheid die de lidstaten krachtens artikel 69 van Verordening (EG) nr. 1782/2003 van de Raad hadden** om tot 10 % van het aandeel in hun nationale maxima dat overeenkwam met elke sector waarvoor rechtstreekse betalingen werden verleend, te gebruiken **om gekoppelde betalingen toe te kennen voor specifieke soorten landbouw en kwaliteitsproductie** in de betrokken sector. **In 2012** hadden de lidstaten een aandeel ten bedrage van **1,202 257 miljoen EUR** van hun in bijlage VIII vastgestelde nationale maxima beschikbaar gesteld voor de toekenning van **gekoppelde steun voor specifieke doeleinden**, meer bepaald in het kader van artikel 68, lid 1, onder a) i) tot en met iv), onder b) en e), van Verordening (EG) nr. 73/2009 van de Raad. **Het bedrag dat was toegewezen voor de**

toekenning van gekoppelde steun in het kader van het vroegere artikel 69 in 2009, bedroeg 473,534 miljoen EUR.

In 2012 was, tegen de achtergrond van de bepalingen van het Verdrag inzake de toetreding van de betrokken lidstaten (ES, EL, PT¹³), nog **269 miljoen EUR beschikbaar voor de toekenning van de gewasspecifieke betaling voor katoen**. ES beschikte nog over **24 miljoen EUR voor de toekenning van de vijfjarige steun voor suikerbieten- en suikerrietproducenten** (2013 is het laatste van die vijf jaren).

Samenvattend: als gevolg van de gezondheidscontrole en de vorige sectorale hervormingen was **in aanvraagjaar 2012 in de EU-27 94 %** van het totale brutobedrag (vóór modulatie) van de rechtstreekse betalingen¹⁴ **beschikbaar voor de toekenning van ontkoppelde betalingen**. De lidstaten haalden percentages van 77 % tot 100 %.

---

¹³ Het voor BG beschikbare bedrag maakt deel uit van de enveloppe voor de REAB.

¹⁴ Excl. rechtstreekse betalingen voor POSEI en de Egeïsche eilanden.